

Anne Wenzel maakt Razzia Monument

Anne Wenzel, Artist impression van ontwerp voor Razzia Monument

Het ontwerp van Anne Wenzel voor een Razzia Monument werd uit een longlist gekozen. Het initiatief kwam van de Stichting Razzia Monument Rotterdam. Samen met CBK Rotterdam werd door de stichting een geslaagd traject opgestart om het monument tot ontwikkeling te brengen. Tijdens de jaarlijkse herdenking van de razzia in november wordt het monument onthuld.

Etienne Boileau

Haar atelier in Rotterdam is de plek waar ik Anne Wenzel (Duitsland, 1972) spreek over haar ontwerp. Eind '44 werden in Rotterdam en Schiedam 52.000 jongens en mannen in de leeftijd van 17 tot 40 jaar in twee dagen tijd opgepakt en naar Duitsland afgevoerd als dwangarbeider. 500 van hen zijn nooit meer teruggekomen. Volgens Wenzel een grotendeels vergeten gebeurtenis. Er vond tot nu toe weliswaar een jaarlijks herdenking van de razzia in het Feyenoord Stadion plaats, maar er was geen monument. Om dat te realiseren werd de stichting opgericht.

Wat voor research heb je gedaan voor het monument?

"Ik heb in het verleden sowieso al veel onderzoek gedaan naar oorlogsmonumenten, en dan met name naar de politieke visie die achter zo'n monument of begraafplaats ligt. Het bestuur van het Razzia Monument heeft mij in een paar dagen door de gebeurtenissen van eind 1944 geloodst. Stel je voor: in twee dagen tijd worden 52.000 mannen uit de stad gerukt, dan heb je ineens een enorm gat in de bevolking. Bijna alle Rotterdamse families kregen ermee te maken. Het bombardement van mei 1940 lag nog vers in het geheugen bij de Rotterdammers. Ik noem die razzia dan ook het tweede grote gat, maar bijna niemand weet ervan. De Rotterdamse vrouwen kregen na de oorlog de instructie van de overheid om er niet met hun mannen over te praten. Veel mannen wilden er ook niets over zeggen, want ze hadden - weliswaar onder dwang - toch voor de Duitsers gewerkt. En in die tijd was het adagium: 'als je er niet meer over praatte, dan had je het verwerkt.'"

Hoe werkte je ideevorming, je zoektocht naar een vorm?

"Voor mijn beeld ben ik op zoek gegaan naar de basisemotie van die hele razzia: de bevolking was onvoorbereid, het kwam heel plotseling en de

Anne Wenzel aan het werk met het Razzia Monument, foto Lotte Stekelenburg

actie was uiterst brutaal; van het een op het andere moment werd je gescheiden van je geliefden. Ik zag de hele tijd dat gat voor me, dat was ontstaan doordat de mannen weg waren: het moment van scheiding. Zowel de achterblijvers als de op transport gezette mannen droegen foto's bij zich van hun geliefden, waardoor ze verbonden bleven. Dat inspireerde me tot dit beeld. Via een tableau vivant dat ik in mijn atelier heb laten uitvoeren, kwam ik op een metershoog beeld van een vrouw. De man zit er gehurkt naast: dicht tegen haar aan. Van dat tableau heb ik foto's gemaakt en die twee figuren vervolgens in klei geboetseerd. Daarna heb ik een groot mes gepakt en het beeld in tweeën gesneden. Er ontstond zo een snijvlak waarmee ze aan elkaar gezeten hebben. Dat snijvlak kleurt in het uiteindelijke beeld oranje."

Waarom wordt het beeld in keramiek uitgevoerd en niet in brons?

"We bouwen het in keramiek op, waarna we dat uithollen, anders droogt het niet. Vervolgens snijden we het beeld in stukken, die worden genummerd en in de oven gedaan om te bakken. Ze worden één keer biscuit gebakken en daarna geglaazuurd. Met dat glazuur kun je een hele mooie oppervlakestructuur en verschillende kleurschakeringen krijgen, die je met brons niet krijgt. Vervolgens worden de stukken bij Zuliani Kunst en Terrazzo in Zoetermeer in elkaar gezet. Betonijzer wordt in het holle beeld geplaatst en daarna wordt er beton in gegoten. De methode komt van Structuur 68, een keramiekwerkplaats in Den Haag. Het monument komt aan de Parkkade in Rotterdam en wordt op 10 en 11 november onthuld tijdens de jaarlijkse herdenking van de razzia.

www.razziamonument.nl